

Nr 236.

Av herrar **Palmstierna** och vice talmannen **D. Persson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 173, med förslag till förordning angående grunder för upplåtelse av vissa kronan tillhöriga vattenfall och strömfall m. m.

I sin framställning till riksdagen med förslag till förordning angående grunder för upplåtelse av vissa kronan tillhöriga vattenfall och strömfall (Kungl. Maj:ts prop. nr 173) har Kungl. Maj:t i väsentliga delar följt de sakkunniges den 16 april avgivna betänkande. I avseende å en betydelsefull punkt har Kungl. Maj:t emellertid frångått detsamma och anslutit sig till den mening, som företrätts av en reservant bland de sakkunnige liksom av kungl. vattenfallsstyrelsen. Detta gäller upplåtelse-tidens längd. De sakkunniges majoritet hade under hänvisning till att denna fråga så sent som år 1911 varit föremål för riksdagens prövning icke ansett sig böra föreslå någon ändring av upplåtelse-tiden och följaktligen förordnat bibehållande av de nuvarande upplåtelsevillkoren i denna del, nämligen, enligt såväl 1910 som 1911 års förordningar med upplåtelse-tider av resp. 50—55 år och 60—65 år jämte möjlighet till förlängning på ytterligare 30 år efter reviderade villkor eller i vissa fall 75 år i en följd utan ändring av villkoren. Som bekant tillkommo 1911 års bestämmelser efter sammanjämkning mellan riksdagens kamrar, vilka stannat i olika beslut. Kungl. Maj:t har likväl nu föreslagit en upplåtelse såväl på arrende som med vattenfallsrätt under en tidsperiod av 95 år i en följd utan omreglering under tiden av villkoren för upplåtelsen. Såsom skäl härför anföres »såväl billighetsskäl som kronans eget välförstådda intresse» och att först med ett sådant stadgande »torde man kunna med någorlunda sannolikhet beräkna att uppnå det eftersträfvade målet att åter få vattenfallsbyggandet i gång i de norrländska älvarna.»

Huruvida detta sistnämnda påstående har fog för sig torde man, *Bihang till riksdagens protokoll 1915. 4 saml. 118 häft. (Nr 236.)* 1

enligt vår uppfattning, icke i närvarande stund med säkerhet kunna bedöma. Så avgörande på frågan om vattenfallsbyggandets igångsättande, som den kungl. propositionen anser upplåtelse tidens längd vara, ha vi icke kunnat betrakta densamma, utan funnit att huvudvikten bör läggas på möjligheten av att kunna bereda trygghet åt den för byggandet nödiga krediten, och därför ha även vi liksom övriga sakkunniga förordat ett vidsträckt inlösningsförfarande m. m. Innan verkan av dessa och eventuellt andra åtgärder hunnit erfaras är det fördenskull enligt vår mening för tidigt att ånyo upptaga det omtvistade spörsmålet angående upplåtelse tidens längd. I detta sammanhang må även betonas, att det nya lagförslaget skall gälla för en försökstid av fem år och torde erfarenheten under denna böra inhämtas, innan åtgärder prövas, vilka i så hög grad som den av Kungl. Maj:t föreslagna inskränker kronans dispositionsrätt över de norrländska vattenfallen. Den betänksamhet andra kammaren tillkännagav år 1911 har utan tvivel ännu starkt fog för sig. Tidigare erfarenhet rörande förvaltningen av kronans domäner har givit vid handen, att betydande olägenheter kunna uppstå om kronan för mer än ett par mansåldrar frånhänder sig möjligheten att vid behov för eget ändamål eller till allmän nytta förfoga över vattenfall, som dock utgöra dess egendom.

På grund av det anförda hemställes fördenskull om sådan ändring av Kungl. Maj:ts proposition, nr 173, med förslag till förordning angående grunder för upplåtelse av vissa kronan tillhöriga vattenfall och strömfall

att § 2 mom. 1 sista stycket måtte utgå, samt
att i § 5 orden »med Kungl. Maj:ts samtycke,
intill nittiofem år», måtte utgå.

Stockholm den 1 maj 1915.

Erik Palmstierna.

D. Persson i Tällberg.